

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Calea Plevnei, nr. 141B, sector 6, cod poștal 060011

Tel: 021-311.69.15

Fax: 021-311.69.01

Website: www.csm1909.ro

Adresa nr. 21947 din data de 03.12.2020

Doamnei

Silvia-Claudia MIHALCEA,
Secretar general – Camera Deputaților

Stimată doamnă secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. Plx675, Plx676 din 16 noiembrie 2020, prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, în vederea avizării, vă comunicăm alăturat Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020.

Cu deosebită considerație,

Judecător Nicoleta Margareta ȚÎNȚ,
PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

ROMÂNIA

**CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII**

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 223

din 2 decembrie 2020

Analizând Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (Pl-x 676/2020), transmisă spre avizare de Camera Deputaților,

În temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți (15 voturi „DA”, 1 vot „NU”)

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE :

Art. 1. – Avizează favorabil *Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 134/2010 privind*

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Codul de procedură civilă, cu observațiile cuprinse în Anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. – Prezenta hotărâre se comunică Camerei Deputaților, potrivit legii.

Data în București, la 2 decembrie 2020.

Judecător Nicoleta Margareta ȚÎNȚ,
PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020

AVIZ

**referitor la Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 304/2004
privind organizarea judiciară și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de
procedură civilă**

În urma examinării Propunerii legislative pentru completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, transmisă spre avizare de Camera Deputaților;

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

În temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În baza Hotărârii nr. 223 din 2 decembrie 2020 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii;

Avizează favorabil Propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu următoarele observații:

1. În ceea ce privește propunerile vizând art. 26¹ alin. (1) lit. a) din Legea nr. 304/2004 și art. 465¹ alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, prin prisma finalității urmărite de propunerea legislativă, Plenul apreciază că este necesară reformularea acestor prevederi, după cum urmează:

„a) sunt informate sau nu conțin veritabile critici la adresa hotărârii atacate;”

Această formulare răspunde mai bine scopului urmărit de reglementarea propusă și elimină arbitrariul în apreciere.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020

În măsura în care este însușită această observație, Plenul apreciază că soluțiile legislative de la alin. (1) lit. a) și c) al articolelor propuse, prin prisma finalității lor, sunt necesare pentru atingerea scopului urmărit – buna administrare a justiției prin reducerea duratei procedurilor judiciare în cazul instanțelor care se confruntă cu un volum excesiv de cereri de natura celor ce fac obiectul propunerii legislative, precum și degrevarea bugetului instanțelor de efectuarea unor cheltuieli – și că *in abstracto* sunt adecvate pentru impunerea unei rigori și discipline procesuale.

În aceste condiții, constatarea de către vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție/președintele secției/președintele instanței că o cale de atac este informă sau nu conține veritabile critici la adresa hotărârii atacate sau este aceeași cu o cerere examinată anterior, este, de principiu, conformă acestui scop.

Referitor la propunerea vizând modificarea Codului de procedură civilă, se observă că la art. 465¹ alin. (3) este folosită sintagma „*președintele instanței sau persoana desemnată de acesta*”. Plenul apreciază că, pentru claritatea textului, se impune înlocuirea referirii la „*persoana desemnată de acesta*” cu „ *judecătorul desemnat de acesta*”.

Astfel cum rezultă și din expunerea de motive, aprecierea cu privire la clasarea cererilor în condițiile expres prevăzute aparține unui judecător, aspect de natură a oferi suficiente garanții din perspectiva dreptului de acces la justiție.

2. În ceea ce privește motivul de clasare prevăzut la alin. (1) lit. b) – calea de atac nu este prevăzută de lege – Plenul apreciază că acesta ridică probleme din perspectiva liberului acces la justiție.

Referitor la accesul liber la justiție, Curtea Constituțională a reținut că acest drept constituțional reprezintă fundamentul art. 129 din Constituție potrivit căruia „*Împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Prin urmare, legiuitorul poate să reglementeze, în privința căilor de atac, termene, forma și conținutul, instanța la care se depun, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate, astfel cum prevede și art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”. De asemenea, în jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a reținut că accesul liber la justiție nu vizează numai acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, deci inclusiv cu privire la exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020

neîntemeiate (Decizia nr. 482 din 9 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.200 din 15 decembrie 2004).

Curtea a reținut, de asemenea, că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție (în acest sens, Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Însă legiuitorul este ținut să o facă orientându-se după principiul *est modus in rebus*, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2004, Decizia nr. 40 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 229 din 16 martie 2004, Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014).

Altfel spus, legiuitorul trebuie să fie preocupat ca exigențele astfel instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu antreneze, în considerarea prevenirii unor eventuale abuzuri, o restrângere excesivă a exercițiului dreptului, de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența sa.

În aceste condiții, orice limitare a accesului liber la justiție, oricât de neînsemnată ar fi, trebuie să fie temeinic justificată, analizându-se în ce măsură dezavantajele create de ea nu cumva depășesc posibilele avantaje (Decizia nr. 266 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 464 din 25 iunie 2014).

Având în vedere aceste considerente, dacă ar fi promovată soluția normativă propusă pentru art. 26¹ alin. (1) lit. b) din Legea nr. 304/2004 și pentru art. 465¹ alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, în situația în care, spre exemplu, persoana interesată ar urmări să invoce tocmai în calea de atac formulată o excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor vizând chiar lipsa posibilității de exercitare a căii de atac, aceasta ar fi lipsită practic de posibilitatea de a se adresa instanței de judecată cu o asemenea cerere.

În aceste condiții, Plenul apreciază că soluția legislativă propusă pentru alin. (1) lit. b) al art. 26¹ din Legea nr. 304/2004 și pentru alin. (1) lit. b) al art. 465¹ din Codul de procedură civilă este în conflict cu dispozițiile art. 21 alin. (1) - (3) din Constituția României, republicată, care consacră accesul liber la justiție.

Din această perspectivă, relevantă este Decizia Curții Constituționale nr. 369/2017 prin care Curtea a constatat că sintagma „*precum și în alte cereri*

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020

evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv" cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă este neconstituțională.

Excepția de neconstituționalitate a fost invocată chiar în cadrul soluționării recursului declarat de autorii excepției de neconstituționalitate.

Prin urmare, în situația în care s-ar reglementa o procedură administrativ-judiciară în cadrul căreia ar urma să fie clasate căile de atac pe motivul că acestea nu sunt prevăzute de lege, s-ar ajunge la situația în care nu ar putea fi invocată o excepție de neconstituționalitate tocmai pentru acest motiv, al lipsei posibilității de exercitare a căii de atac, încălcându-se astfel liberul acces la justiție.

De asemenea, prezintă relevanță și cele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 500/2012 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 118 alin. (3¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, art. 34 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor și art. XVII din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.

Examinând criticile formulate în respectiva cauză, Curtea a reținut că, „în exercitarea prerogativelor sale privind reglementarea căilor de atac sau exceptarea de la exercitarea lor, legiuitorul trebuie să aibă în vedere și respectarea celorlalte principii și texte constituționale de referință. Or, în materia contravențiilor la regimul circulației pe drumurile publice, prin eliminarea controlului judiciar al hotărârilor pronunțate de judecătorie se aduce atingere principiului accesului liber la justiție, dreptului la un proces echitabil, dreptului la apărare, unicității, imparțialității și egalității justiției, golindu-se astfel de conținut principiul exercitării căilor de atac. Aceasta deoarece statul are obligația de a garanta caracterul efectiv al accesului liber la justiție și al dreptului la apărare. Lipsa căii de atac împotriva hotărârii pronunțate de judecătorie ca primă instanță în materia circulației pe drumurile publice echivalează cu imposibilitatea exercitării unui control judecătoresc efectiv asupra sancțiunilor principale și complementare, precum și a măsurilor tehnico-administrative, reglementate de art. 95-97 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, dreptul de acces liber la justiție devenind astfel un drept iluzoriu și teoretic. Accesul liber la justiție implică prin natura sa o reglementare din partea statului și poate fi supus unor limitări, atât timp cât nu este atinsă substanța dreptului, în acest sens statuând și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, de exemplu prin Hotărârea din 26 ianuarie 2006, pronunțată în Cauza Lungoci împotriva României, paragraful 36, publicată în Monitorul Oficial

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020

României, Partea I, nr. 588 din 7 iulie 2006. Totodată, în materia circulației pe drumurile publice, Curtea observă că sancțiunile principale și complementare, precum și măsurile tehnico-administrative au un caracter punitiv și preventiv vizând ocrotirea unei valori sociale importante, respectiv siguranța pe drumurile publice, astfel încât lipsa unei căi de atac aduce atingere - în substanța sa - dreptului de acces liber la justiție, astfel cum este consacrat în art. 21 din Legea fundamentală. În plus, eliminarea singurei căi de atac în materia contravențiilor la circulația pe drumurile publice ar echivala cu golirea de conținut a dispozițiilor art. 129 din Constituție potrivit cu care "împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii". Este de necontestat că legiuitorul poate limita numărul căilor de atac, însă, prin norma legală criticată, se elimină singura cale de atac și anume recursul. Curtea constată așadar că eliminarea controlului judiciar al hotărârii pronunțate de judecătorie în materia contravențiilor la regimul circulației pe drumurile publice aduce atingere art. 129 din Constituție raportat la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul la apărare, reprezentând în același timp o încălcare a cerințelor unui proces echitabil."

Pe de altă parte, Plenul apreciază că soluția legislativă propusă pentru alin. (1) lit. b) al art. 26¹ din Legea nr. 304/2004 și pentru alin. (1) lit. b) al art. 465¹ din Codul de procedură civilă este în contradicție cu dispozițiile art. 457 din Codul de procedură civilă.

Astfel, potrivit propunerii formulate, în cazul în care calea de atac nu este prevăzută de lege, este prevăzută o procedură administrativ-judiciară pentru clasarea cererii, în cadrul căreia aprecierea asupra situației respective aparține președintelui instanței sau persoanei desemnate de acesta.

Dar, prin prisma dispozițiilor art. 457 din Codul de procedură civilă, **instanța** se pronunță asupra inadmisibilității căii de atac pe motiv că aceasta nu este prevăzută de lege, în condițiile unei proceduri judiciare de drept comun. În aceste condiții, completul căruia i-a fost repartizată cauza va pronunța o hotărâre prin care respinge calea de atac ca inadmisibilă.

În consecință, în măsura adoptării propunerii legislative în forma propusă, în cazul în care calea de atac nu e prevăzută de lege, ar exista două soluții legislative contradictorii, ceea ce ar afecta atât claritatea, cât și previzibilitatea actului normativ.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 223 din 2 decembrie 2020

3. Nu în ultimul rând, pentru a răspunde finalității urmărite prin promovarea propunerii de act normativ, respectiv degrevarea instanțelor, Plenul a apreciat că este necesară inserarea unei norme tranzitorii în sensul că dispozițiile acestei legi sunt de imediată aplicare.

În lipsa unei astfel de norme tranzitorii, având în vedere art. 24 din Codul de procedură civilă, dispozițiile legii noi s-ar aplica doar proceselor începute după intrarea acesteia în vigoare.

Judecător Nicoleta Margareta ȚÎNȚ,
PREȘEDINTELE CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII